

19. Y. Y. Romanında İki Rol Model: Refet ve Jane Eyre¹

Ahmet KARAYONCA²

Özet

Fatma Aliye ve Charlotte Bronte yaşadıkları ataerkil Türk ve İngiliz toplumunu eleştirel bir bakış açısıyla ele almış ve bu toplumda yaşayacak tarzda iki kadın karakter meydana getirmişlerdir. Refet ve Jane Eyre adlı romanlarında, kadının geri planda olduğu 19. y. y. Türk ve İngiliz sosyal hayatında, kadının erkekle eşit konuma gelmesi için verdiği mücadelede ona rol model olacak sembolik özelliklere sahip savaşçı bireyler anlatılmaya çalışılmıştır. Amacımız iki romanda ana karakterler olan Refet ve Jane Eyre'in kendi toplumlarında karşılaştıkları zorluklarla başa çıkma tarzlarıyla nasıl bir rol model sergilediklerini analiz ederek ortaya koymaya çalışmaktır. Çalışmada her iki roman taranarak ana karakterlerin olay örgüsü dahilinde sergiledikleri davranışlar, düşünce yapıları ve psikolojik halleri incelenerek nasıl bir rol model oluşturdukları incelenmiştir. Sonuç olarak Refet'in buhranda olan Türk toplumuna eğitilmiş, sabırlı ve kendine yeten bir rol model olduğu, Jane Eyre'in ise eğitim, mücadele ve sabırla sosyal hayatta yer almasını telkin eden bir rol model olduğu kanısına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Kadın, Okul, Sabır, Çalışma, İş.

Two Role Models In The 19th Century Novels: Refet and Jane Eyre

Abstract

Fatma Aliye and Charlotte Bronte made two female characters who were role models to authors' societies. In these novels protagonists resemble female warriors who fight for liberty, equality of men and women, etc. Authors looked their society's patriarchal structure from a critical perspective and depicted their own female thoughts with Refet and Jane Eyre. The aim of this study is to analyze the protagonists and try to find how they act as a role model to female people of their societies. In this study both novels were scanned, skimmed and analyzed from a perspective which was looking for protagonists' role model qualities. In conclusion, Refet is a character who is a role model with her successful school life, passionate, clever, strategist personality to Turkish female people who were suffering from collapse of Ottoman Empire; and Jane Eyre is a role model to Victorian England women with her ambitions, education, challenging life and patient character.

Key Words: Education, Women, Passion, Patience, School, Determination.

Giriş

“Refet”, 1896-97 yıllarında Fatma Aliye tarafından yazılan önemli bir romandır. Bu romanda yetim, fakir, zayıf bir kız kadınların geri planda olduğu bir toplumda hayatla mücadele eder ve kazanır. Charlotte Bronte'nin “Jane Eyre” adlı eseri ise olumsuz hayat şartlarına karşı savaşan bir yetim kızın, çocukluktan yetişkinliğe kadar serüvenini anlatmaktadır. “Jane Eyre,

¹ Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi 1. Dil ve Kültür Çalışmaları Öğrenci Sempozyumu'nda sunulmuş bildiridir.

² Erciyes Üniversitesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı 3. Sınıf Öğrencisi, E-posta: akarayonca@hotmail.com.

1847'de Londra'da yazılmıştır. Bu iki roman gerçekçi bir şekilde yazılmıştır, ancak aşk ilişkisi bölümleri ile Jane Eyre romantik bir bakış açısına sahiptir. Bu gerçekçi romanlar yazarlarının zamanını tasvir ederler. Gerçekçi anlatımları ile bu romanlarda 19. yüzyıl kadını hakkında fikir sahibi olunabilir. Çalışmamıza konu olan bu iki roman bazı ortak özelliklere sahiptir. Her iki kız da yetimdir, akrabalarının aşağılanmasından mustarıptır, çok zor bir okul hayatı yaşarlar, öğretmen olurlar ve amca oğulları onlara evlenme teklif eder. Jane Eyre 1854'te Fransızcaya çevrilmiştir (Rodensky, 2013). Fatma Aliye hanım, Fransız dilini mükemmel bir şekilde biliyordu, bu yüzden Jane Eyre'den esinlenmiş olabilir. Fatma Aliye ve Charlotte Bronte kendi hayatlarını analiz ettiler ve iki kahraman ortaya koydular. Fatma Aliye'nin "Refet" karakteri, eğitim konusunda ve sosyal hayatta zayıf bir konumu olan bir savaş atmosferinde mücadele eden Osmanlı kadınlarına bir rol model teşkil etmektedir. "Refet", cesaret, sabır, kararlılık, eğitim ve inançla yoksulluğa, ikiyüzlülüğe ve birçok çetin hayat şartlarına karşı savaşıyor ve annesini kaybetse de galip olur. "Jane Eyre" ise erkek ve kadınların eşitsizliğine, kötü yaşam koşullarına, sosyal baskı ve ikiyüzlülüğe karşı mücadele ederek kazanır ve İngiliz kadınına örnek bir rol model olur. Bu çalışmada amaç, Refet ve Jane'in kadınlar için nasıl bir rol modeli olarak hareket ettiğini anlatmaktır. Akademik alanda böyle bir araştırma yoktur ve bu çalışma ile karşılaştırmalı edebiyat çalışmalarına katkı yapmak hedeflenmektedir.

Refet'in Rol Model Özellikleri

Refet, Osmanlı toplumunda yetim, kadın, yoksul ve kölenin kızını temsil eden bir karakterdir. Bunlar Osmanlı'nın garip toplumunun özellikleridir. Refet'in etimolojik kökü Arapçadır. Daha yüksek bir konuma ulaşmakla ilgilidir. Fakir Osmanlı kadınlarına örnek meydana getiren Fatma Aliye Hanım, aynı zamanda hali vakti yerinde kişilerin yoksullara destek olmasını belirtmekle önemli bir vazife yapmıştır. O, Osmanlı Devleti'nin uluslararası arenadaki konumunu yükseltmeyi düşünen ve tüm Osmanlı kadınlarına mesaj veren bir yazardır.

Eğer bir kadın 19. yüzyılda, Osmanlı Devleti'nde yaşamış olsaydı, Refet'i pek çok açıdan bir rol model olarak görecekti. Hatta kanımızca Refet'in rol modellik vazifesi devam etmektedir. Şunu önemle vurgulamak gerekir ki, Refet bir dişi karakterdir. İslam dini, toplumun kadın ve erkek üyelerinin eğitimine önem vermiştir fakat 19. yüzyıl Osmanlı kadınları çok eğitilmiş değildi. Alim bir zat olan Ahmet Cevdet Paşa'nın kızı olan eğitilmiş Fatma Aliye Hanım, Osmanlı kadınlarının eğitimine önem vermiş ve kendini eğitime adanmış Refet adında bir karakter ortaya koymuştur. Refet, sadece dilbilgisi, şiir, edebiyat, matematik, fizik, biyoloji,

coğrafya, İslami bilimlerle değil, aynı zamanda dikiş, moda tasarımı, ekonomi, hukuk vb. konularda da eğitim alır. Zorlu bir eğitim cenginden sonra Refet kendine yeten, maaşı olan eğitimli bir öğretmen olur. Fatma Aliye Hanım, Refet'in eğitimsiz ve sadece beden gücünü kullanan annesi Binnaz'ın çok fazla çalıştığını vurguluyor, ancak sonunda çok genç yaşta öldüğünü belirterek eğitimin kadınlar ve genelde insanlar için ne kadar önemli olduğunu belirtiyor. Fatma Aliye, Refet ve amcasının oğlu arasındaki diyalogla eğitimin önemini başka bir şekilde vurgulamaktadır. Amcaoğlu, ona sadece hukuk ve iktisat bilgisi için evlenme teklif ediyor ama Refet onu reddediyor. Her ne kadar amcaoğlu Refet ile evlenmek için İslami hukuk kurallarını kullanmaya çalışsa da Refet, İslam hukukunda uzmanlığı ile amcasının oğlunun despotik tutumunu defeder.

İkincisi, Refet yetim bir kızdır. Yetimlerin genelde toplumda zayıf bir konumu olduğu vehmedilir. O yıllarda yetimler mükemmel bir eğitim alamayan ve eğer mirasa sahip değillerse yoksullukla savaşmak zorunda olan bireylerdir. Akrabaları tarafından kovulan bir yetim olarak, Refet bu tür sorunlarla boğuşur ama kararlılık, sabır ve bilinçle savaşır. Zengin insanlardan asla para kabul etmez ama zengin arkadaşlarının ev ödevi için ücret kabul eder (Refet'in okulunda moda tasarım işleri ödev olarak veriliyor, örneğin bir elbise dikim işi.)

Üçüncü olarak, Refet bir cariyenin kızıdır. Cariyelik, o yıllarda her devlette olduğu gibi Osmanlı Devleti'nin de de yasaldır. Eğer efendileri eğitim veya iş vermezlerse cariyeler zor durumda yaşayan insanlardır. Böyle bir sosyal konumda Refet, yüksek toplum üyesi gibi davranır ve pozisyonunun olumsuz etkilerinden kurtulmak için tek bir çözüm olduğunu bilir ve bu eğitimidir.

Refet, romanın merkezi rol modelidir. Fatma Aliye, rol model nitelikleri olan çok sayıda kadın karaktere meydana getirmiştir. Mesela Binnaz (yani, merhametli fedakar anne) köle bir kişidir, ancak kızı için çok fazla çaba harcar.

Romanın bir diğer önemli noktası da Cazibe'nin Refet ve Binnaz'a olan yardımlarıdır. Cazibe zengin ama eğitimli bir kadındır. Refet'in okul materyallerine ve Binnaz'ın tıbbi ihtiyaçlarına yardım eder. Refet'in okuldaki zengin arkadaşları konaklarında onu misafir ederler ve beraber ders çalışırlar. Hatta mürebbiyelerden de Refet faydalanır. Jane Eyre'den farklı olarak, mürebbiyeler Refet'te etkili bilgi kaynağı olarak tanıtılmışlardır. Mürüvvet hanım, Binnaz ve Refet'e barınak olarak evinde yer sağlar. Şule, Refet'in çalışkan okul arkadaşıdır. Şule, Refet'e her zaman destek olur. Aynı zamanda Fatma Aliye'nin bu konumda önemli bir ahlak dersi vardır: Refet ve Binnaz kötü yaşam koşullarında yaşasalar da Şule'yi evlerine kabul ederler.

Jane Eyre'nin Rol Model Özellikleri

Jane Eyre, ailesini bir yangında kaybeden ve amcasının evinde kuzenleri ve yengesiyle yaşayan bir çocuktur. Jane, Charlotte Bronte tarafından romanın başında okuyucuya, entelektüel, sabırlı ve savaşçı birisi olarak tanıtılmaktadır. Zamanını özellikle dışarda yürüyüş v.s. aktiviteler mümkün olmadığı zaman kitaplarla değerlendiren bir çocuktur Jane. Belgesel nitelikli kuşları anlatan kitaplar okur ve hayaller kurar. Kuzeni John sürekli Jane'i aşağılar. Yine bir gün rutin aşağılama seansı sırasında, Jane dayanamaz ve John'ı döver. Yani Jane, bir kız çocuğu olarak bile erkek çocuğa baş kaldırır. Yengesi ceza olarak amcasının öldüğü bir kırmızı odada Jane'i hapsedirir. Hizmetçilerde Jane'e kimsesiz olması hasebiyle kötü davranırlar. Jane o odada psikolojik olarak travma geçirir ancak bu acımasız insanların eylemlerine karşı asla isyandan vazgeçmez. Zalim yengesi, Jane'in gururlu, isyankâr, asil davranışlarına dayanamaz ve tatil günlerinde bile gelmemek üzere yatılı okula gönderir. Gitmeden önce okulun mütevelli heyeti başkanına Jane'in yalancı ve günahkâr bir çocuk olduğunu söyler. Bu sözlere karşı Jane yengesine ve başkana karşı bir onur ve direnç abidesi kesilir ve asla yılmaz. Yengesine ayrılmadan önce yaptığı konuşmayla onu yaralar. Okula gidince Başkan Jane'i yüksek bir yere çıkarır ve yalancı olduğunu aleme duyurur ama bu Jane'i önemli ölçüde etkilemez, ancak onu daha da güçlendirir. Arkadaşları ve öğretmenler başkanın riyakâr ve sahtekar olduğunu bildiği için Jane'in iyi biri olduğunu anlarlar. Çünkü başkanın yerdiği ancak iyi bir kişi olabilir onlara göre. Başkanın ikiyüzlü davranışlarından birine örnek vermek gerekirse o İsa aleyhisselam'a ilk inananların çektiği dertleri herkesin örnek almasını ister ve kızların saçlarını süslü bir şekilde tasarlamasına karşı çıkar, hatta gösterişli saçlı olan bir kızın saçını erkek gibi kestirir. Ancak kendi kızlarının saçları son derece modaya uygundur.

Okulda ve hayatında artık Jane'in akrabaları onun öğretmeni Bayan Temple, arkadaşı Helen ve diğer öğrencilerdir. Bayan Temple şimdi annesi ve Helen de kız kardeşi gibidir. Bir okul salgınında Helen ölür, Jane çok iyi olan kız kardeşinden ayrılır. Güçlü Jane, Helen'in ölmeden önce söylediği dini telkinleriyle daha güçlü hale gelir. Ölümü yok olmak sanan Jane'e Helen diyor ki, "Ölüm zamanın sonu değil, yakında cennette bir araya geleceğiz, ben Rabbime gidiyorum.". Ayrıca romanda Helen'in mezar taşında "Dirileceğim" yazdığı belirtilerek Viktorya döneminin klasikleşen hastalıktan ölümlerine ahirette mutluluk tesellisi verilir. Tatillerde gidecek yeri olmayan Jane, okulda iken zamanını güzel sanatlarla değerlendirir, resim çalışmaları yapar ve psikolojik olarak sağlıklı kalmaya çalışır. Sekiz yıl sonra okuldan mezun olan Jane, kendi okulunda öğretmen olarak çalışmaya başlar.

İki yıl sonra, Jane Eyre okulundan ayrılır ve mürebbiyeliğe başlar. Zengin Bay Rochester'ın gayrimeşru kızına mürebbiye olmuştur. Jane bu evde Bay Rochester ve diğer ev ahalisi ile mutludur ama patronunun sosyetik arkadaşları Jane ile o devirde mürebbiyelerin neredeyse hizmetçilerle eşit derecede olmasından dolayı alay ederler. Jane onların bu aşağılamalarına da dayanır. Jane ayrıca, Bay Rochester'ın patronluk tavırlarına da direnir. Bir süre sonra Jane, kuzeninin John öldüğünü ve yengesinin bundan dolayı ölüm döşeginde olduğunu öğrenir. Onu görmeye gider ve kızı gibi davranır. Sonra teyzesi de ölür. Bu bölümlerde Charlotte Bronte, kötülerin belasını bulacağını, kötülüğe karşı iyilikler muamelle edilmesi gerektiğini telkin etmektedir. Romanın sonraki bölümünde Jane ve patronu Bay Rochester bir aşk ilişkisine girer ama tam kilisede evlenecekleri sırada Bertha Mason'ın kardeşi (Bertha Mason evin çatısında yaşar ve Bay Rochester'ın deli karısıdır) Bertha ve Bay Rochester'ın hala evli olduğunu, bu yüzden evli bir kişinin evlenmesinin mümkün olmadığını belirtir. Bu kez, Jane'in çocukluktaki kırmızı oda travmasından sonra ikinci bir psikolojik travma geçirir. Aşk onun aklını ve direncini köreder. Bay Rochester ona bir metres hayatı sunar ancak Jane kabul etmez ve evden kaçır. Romanın bu aşk hikayesi Jane Eyre'nin rol model olamadığı bir haldir. Hayatı boyunca teyzesinin işkencesi bile bu evlilik şoku gibi korkunç bir olay değildir. Belki de kendi yaşamında yasak aşk acısı çeken Charlotte Bronte (kendi hayatında Charlotte Bronte sevdiği biri ile evlenememiştir) kadınlara aşk ilişkisinde temkinli olma mesajı vermek istemiştir. Jane bilmediği bir kasabaya gider. Burada psikolojik travma ve açlıktan mustarıptır çünkü o aceleyle yanına parayı almayı unutmuştur. Kasabada bir çocuk hariç kimse ona yemek vermez ve onu kovar. Açlıktan bayılmadan hemen önce, kader onu kuzenlerinin evine ulaştırır. Cahil hizmetçi onu ölüme terk eder ama Kuzeni papaz John Jane'i eve alır. Jane kimliğini burada saklar. Kuzenleri onu tanımaz ama ona iyi davranırlar. İki kız kuzeni mürebbiye, erkek kuzeni de papazdır. Yani eğitilmiş dolayısıyla merhametli kişilerdir. Jane, kasabadaki kızlara öğretmenliğe başlar. Jane burada iyileştikten sonra, papaz John (kuzeni yani amcaoğlu) onunla evlenmek ve misyonerlik çalışması için Hindistan'a götürmek ister, ama Jane ona evlenmek istemediğini söyler. Papaz John'un evinin yakınında yaşayan zengin bir kız vardır. Kız John'a âşık olur ama o kızı reddeder. Çünkü John kendini Tanrı'ya adanmıştır ve O'nun için evlenmek ister. Jane ise sevgisiz evlenme olmayacağını ama isterse onunla Hindistanda misyonerlik yapmaya hazır olduğunu belirtir. John, dini tutkuları ile Jane'in dini duygularını bir tür sömürü aracı olarak ele almak, onunla evlenmek ve onu misyonerlik çalışması için Hindistan'a götürmek istemektedir. Bu arada, Jane'e amcasından çok büyük bir miras kalır, Jane'in kimliği kader eseri olarak ortaya çıkar parayı alır ve kuzenleriyle paylaşır. Daha sonra bir keramet olarak Bay Rochester'ın feryadı Jane'e duyulur

ve Jane ona dönmeye karar verir. Yine kader eseri olarak Bertha evi yakmış, yangında ölmüş ve Bay Rochester'ın tek gözü kör olmuş, diğeri ise biraz görebilmektedir. Rochester bunun Jane'e metreslik teklifinin bir cezası olduğunu düşünür. Jane onu bulur ve ona evlenmeyi çok istediğini söyler. Eski patronu ile Jane Eyre evlenir. Rochester'ın gözü görmeye başlar ve bu mutlu son ile roman sona erer. Bu son bölümde, korkunç travmasından sonra, Jane kader tarafından kurtarılır, akrabalarına ulaşır ve yine o kadar çok paraya kavuşur. Buraya kadar bahsettiğimiz rol model davranışları özetlersek Charlotte Bronte, Tanrı'nın iyilere yardımcı olduğunu, umutsuz olmamak gerektiği, sabırla ve azimle savaşmak gerektiğini vurgulamaktadır. Charlotte Bronte'ye göre, bir kadın sıkı çalışır ve sabırlı davranışlar sergilerse Tanrı ona yardım eder ve mutluluk verir, Helen gibi genç yaşta ölse de huzura erer. Düşmanları ne kadar üstün görünse de sonunda rezil olur.

Yöntem

Çalışmada Refet ve Jane Eyre romanları analiz edilerek baş karakterlerin rol model özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmada, 19. yüzyıl romanında Fatma Aliye Hanım'ın kaleme aldığı "Refet" ve Charlotte Bronte'nin yazdığı "Jane Eyre" romanları, kahramanlarının rol model eylemleri bağlamında iki roman analiz edilmiştir. Çalışmada ana kahramanların rol model davranışları betimlenmiştir. Sonuç olarak Osmanlı Türk Fatma Aliye ve İngiliz Charlotte Bronte, yaşadıkları toplumlarının kadın üyesi olarak, eşitsizlik, adaletsizlik, cehalet'e karşı duran karakterler meydana getirmişlerdir. Bu karakterlerin kadın bireylere rol model teşkil eden bir çok özelliğe sahip oldukları görülmüştür.

Kaynakça

Aliye, F. (2012). *Refet*. Ed. Şahika Karaca, İstanbul: Kesit Yayınları.

Bronte, C. (1998). *Jane Eyre*. Ed. Margaret Smith, Oxford: Oxford UP.

Rodensky, L. (Ed.) (2013). *The Oxford Handbook of the Victorian Novel*. Oxford: Oxford UP

Extended Abstract

“Refet” is novel which was written by Fatma Aliye in 1896-97 in İstanbul. In this novel an orphan, poor, weak girl challenges her society with determination and won. Charlotte Bronte’s “Jane Eyre” also tells an orphan girl who fight against catastrophic events of life. “Jane Eyre” was written in 1847, in London. These two novels were written in a realistic way, but with its love relation parts Jane Eyre has a romantic sense. Realistic novels are depicted the author’s time. With these features people see 19th century women’s environment in these novels. These bildungsroman novels have some same characteristics. Both of the girls are orphan, they suffer from their relatives’ humiliation, they have very hard school life, they become teacher and their uncle’s son proposes marriage to them. These similarities took my attention to make a comparative analysis of these two novels. Jane Eyre was translated in to French in 1854 and Fatma Aliye knew French language in a perfect way so she might be inspired by Jane Eyre. Fatma Aliye and Charlotte Bronte analyzed their life and made two protagonists. Fatma Aliye’s main character was for Ottoman women who were struggling in a war atmosphere with little knowledge, education and a weak social position. Fatma Aliye’s protagonist “Refet” fights against poorness, illiteracy and hypocrisy of some people with courage, patience, determination, education, faith, etc. “Jane Eyre” also is a character which against inequality of men and women, poor life conditions, social depression and hypocrisy. In this study, the aim is to answer how Refet and Jane act as a role model for female people. There is no such a research like this in academia and this is an important feature of this study. The method of is this study scanning "Refet" and "Jane Eyre" novels and finding the protagonists' role model behaviors.

Refet is a character which resembles an orphan, female, poor and a slave’s daughter in Ottoman society. These are Ottoman’s low society’s characteristics. The name Refet’s etymological root is Arabic. It is related to reach a higher position. Fatma Aliye made a role model character not only to poor Ottoman women, but also she thought the Ottoman State’s poor position in international arena and she gave messages to all Ottoman women.

If a woman had lived in the 19th century Ottoman State, she would have seen Refet as a role model in so many ways. First and the foremost, Refet is a female character. Even though Islam gives an importance to education of female and male members of the society, 19th century’s Ottoman women was not very educated. As a daughter of a scholar Fatma Aliye gives an importance to education of Ottoman women and she made a character which name is Refet who dedicate herself to education. She has an education at not only in grammar, poetry,

literature, maths, physics, biology, geography, Islamic sciences, but also she studies sewing, fashion design, economy, law, etc. These are main qualities of a person who wants to get her country to a higher position among other states. And Fatma Aliye emphasizes that Binnaz works too much but at the end she dies at very young age because she is not an educated person but Refet studies and she becomes a teacher. Fatma Aliye illustrates importance at dialogue between Refet and her uncle's son. He proposes marriage her but she refuses. And he tries to use Islamic law rules to marry Refet. However, Refet is an expert in Islamic law and she gets rid of her uncle's son by a wise judicial process.

Secondly, Refet was an orphan girl. Orphanage has a challenging position in the society. Orphans cannot get a perfect education. And if they do not have inheritance, they have to fight against poverty and poorness. As an orphan, Refet struggles such problems but she fights with determination, patience and self conscious. She never accepts money from rich people but she takes fee from her work for her rich friends' homework.

Thirdly, Refet was a daughter of a slave. Slavery was legal at that time in the Ottoman State. And if their lords do not give education or job, they are like other goods. In a such social position Refet acts like a high society's member and she knows there is one solution to get rid of her position's negative effects and it is education.

Fatma Aliye like her father Ahmed Cevdet Pasha wants to prosperous, independent, successful country. And she knows as an educated person that women's importance in the society. If women are strong, all country will be strong for Fatma Aliye. So she made Refet educated, courageous, fighter, etc. At that time Ottoman State's situation was awful among other industrialized countries. So Fatma Aliye fights at that war intellectually.

Jane Eyre is a child who lost her parents in a fire, and lives in her uncle's house with her cousins and aunt. Jane was introduced by Charlotte Bronte to reader, intellectual, patient and warrior at the beginning of the novel. Her aunt cannot bear Jane's proud, rebellious, noble behaviour against her tyrant acts and sends her to boarding school. In this part, women can see Jane's strong will and fight against her aunt and cousins even though she is an only child.

At school, Jane's relatives are her teacher Ms. Temple and her friend Helen, and other teachers and students. After some years in a school epidemic, Helen is passed away, Jane was separated from her sister / friend who is very good. Jane is strong and she is more powerful by Helen's religious suggestions. She says to Jane, "Dying is not end of time, we will become together in heaven soon, but this cannot stop Jane's crying, Jane's heart is burning with the

separation fire. Jane is at school even on vacation, so everyone is on holiday while she is at school. She has been evaluating the time with fine arts and has tried to remain psychologically healthy. Eight years later Jane graduated from school and began to work as a teacher in her own school. She is now an independent adult who is free and can earn his money. Here Jane's war is against struggles of school life, cruel teachers, starvation, hypocrisy of Mr. Brocklehurst, epidemic diseases, etc. Jane won the war with hardworking style, arts, religious thinking (i.e. God is always with right people, she will be happy in the heaven).

After two years, Jane Eyre leaves her school, and starts to teach a girl as a governess. That girl is Mr. Rochester's illegal daughter. In victorian period governesses were seen equal of housemaids. They see scholar women inferior but Jane overcame it and did not lose control. In Rochester's house, Jane learns that her cousin John died and her aunt is in her death bed. She goes to see her and acts like her daughter. Soon her aunt also died. In the later part of the novel Jane and his boss Mr. Rochester entered into a love relationship but her master was a secret wife so they cannot marry.

Jane suffers from psychological trauma and poverty. Soon before she faints because of starvation, she reaches her cousins' house, although none of know each other. Jane hides his identity here. Her cousins do not know her but they depict well behaviours to her. She starts to teach town's girls. After Jane healed here, St. John (her cousin) wants to marry her and take her to India for missionary work, but Jane tells her that she does not want to marry him. St. John with his religious ambitions wants to take Jane's religious feelings as a kind of exploitation, marry him and take him to India for missionary work. This leads Jane into trouble because he does not want to marry someone he does not love. At this point, Jane inherits lots of money from her uncle, but she can not figure it out because Jane has hidden her identity and escaped from Mr. Rochester's estate. Soon she shares the money with her cousins. Then she decides to go Mr. Rochester but Bertha burned the house, died in the fire, and Mr. Rochester's one eye was blind and the other a little see. Jane finds her and tells her that she likes it so much that she wants to get married. She gets marry her former boss. And the novel ends with this happy ending. In this research two 19th century novels are analysed in the context of their protagonists' role model acts. Firstly, knowledge about the authors' of novels, Fatma Aliye and Charlotte Bronte and their social environment are given and secondly the protagonists' role model behaviors depicted. Fatma Aliye and Charlotte Bronte as a female member of the society, made two female characters that fight against inequality, injustice, ignorance, etc.